

ЕДНА „НЕЮБИЛЕЙНА“ КОНФЕРЕНЦИЯ В ЧЕСТ НА 140-ГОДИШНИЯ ЮБИЛЕЙ

Тина Георгиева

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

На 2 – 4 март 2018 г. в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се състоя международна научна конференция „Балканите и Европа в Източната криза 1875 – 1881 г.“, организирана от най-старото учебно заведение в България. Форумът се проведе във връзка със 140-годишнината от края на Руско-турската война 1877 – 1878 г. и от създаването на свободната българска държава. В него взеха участие близо 70 представители на научната общност от 7 държави: България, Молдова, Русия, Сърбия, Турция, Украйна и Финландия.

Програмата на Конференцията бе изключително интензивна и разнообразна, а участниците в нея поставиха много широк кръг въпроси, свързани не само със самия военен конфликт, но с пътя към него и последиците от него за региона.

Една част от изказванията бяха посветени на състоянието на Балканския полуостров в навечерието на войната: опитите за реформиране на Османската империя, зараждането и развитието на балканския национализъм, положението на българите. Друг тематичен кръг представляваха докладите, посветени на международните отношения в годините на Източната криза и след нея. Учените обсъждаха политиката на различните европейски държави на Балканите, значението на Берлинския договор за следвоенното развитие на полуострова, настъпилата промяна в съотношението на силите на Балканите след Руско-турската война.

Сериозно внимание бе отделено и на европейското обществено мнение към Източната криза, войната от 1877 – 1878 г. и българите. Предмет на дискусии бяха отношението на руския елит и на видни негови представители към балканската криза и населението в региона, как Руско-турската война присъства в периодичния печат на различните европейски народи.

Отделен кръг проблеми, дискутирани на Конференцията, засягаха самата война. Бяха изложени ключови моменти и аспекти от военния конфликт, сред тях – руските планове за война и тяхната реализация, участието на донското казачество, на бесарабските българи в освободителната война, дейността на българската емиграция през войната, военните загуби от руска страна и други.

Особен интерес заслужават изказванията, свързани с по-слабо проучвани теми: като тази за хуманитарната криза по време на войната 1877 – 1878 г. и дейността на Червения кръст и Червения полумесец, за стопанските трансформации в българските земи през изследвания период, в това число промяната в собствеността като следствие от конфликта и променената обстановка.

Паметта за войната бе сред основните проблеми, поставени на научния форум. Докладчиците изложиха малко известни спомени на руски и български участници в конфликта 1877 – 1878 г., запознаха аудиторията с това как войната присъства в картините на художници и военни кореспонденти, взели пряко участие в нея. Обект на дискусия бяха паметниците, издигнати в чест на войната и в България, и извън нея, тяхното състояние и усилията по поддържането им; а също така как войната е представена в учебниците в България, Русия, Украйна, Беларус.

Макар и посветена на 140-годишнината от края на войната, Конференцията трудно може да се нарече юбилейна: в работата ѝ отсъстваше приповдигнато-тържественият, но ограничен откъм научна значимост дух. Напротив, тридневните доклади и дискусии в залите на Софийския университет представиха много интересни теми и повдигнаха нови въпроси, хвърлиха светлина върху слабо изследвани проблеми, свързани с Източната криза, с руско-турската война и с резултатите от нея както за България, така и за развитието на Балканите.

Материалите от научния форум, които ще бъдат издадени в отделен сборник, безспорно ще представляват интерес както за историците, така и за всички читатели, които проявяват интерес към тази част от българската и балканската история.

A CONFERENCE IN HONOR OF THE 140TH ANNIVERSARY OF THE BULGARIAN LIBERATION

✉ **Dr. Tina Georgieva, Assoc. Prof.**

Faculty of History
University of Sofia
15, Tzar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-mail: tinageorgieva@abv.bg